

esse, et pœnitentias juxta eorum rigorem non esse injungendas, quidquid dicant aut dicere videantur antiquæ severitatis laudatores, ut passim *Fleury*, in sua Historia et sermonibus præviis. Antiquos canones tamen penitus ignorare non licet, quia si disciplina Ecclesiæ decursu temporum mutata est, spiritus ejus idem semper est.

§ II. — De pœnitentia nunc injungenda.

Constat ex concilio Tridentino supra citato pœnitentiam injungendam nunc relictam esse prudentiæ confessarii, qui, *pro qualitate criminum et facultate pœnitentium, salutare et convenientes satisfactiones injungere debet.* Hæc propositio ulteriori probatione non indiget, sed tantum explicatione.

Dicitur 1° *pro qualitate criminum*; id est habita ratione specierum, numeri et circumstantiarum peccati, ita ut pœnitentia « non sit tantum ad novæ vitæ custodiam » et infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam et castigationem. » Sunt verba sacri Concilii, *ibid.*

2° *Pro pœnitentium facultate*; idem habet Rituale Romanum. Debet ergo confessarius attendere facultatem, tum spiritualement, tum temporalem pœnitentium, ætatem, sexum, convictum, infirmitatem, etc., quia non omnes eadem possunt.

Hinc 1° non injungenda sunt jejunia infirmis, pueris, opificibus continuo labore defatigatis; 2° non peregrinationes, longæ preces vel eleemosynæ mulieribus sub potestate viri constitutis, filiisfamilias aut pauperibus nihil habentibus; 3° non præscribenda sunt opera quæ confessionem pœnitentis revelarent, vel eum ludibrio aliorum exponerent; 4° minor injungi potest satisfactio iis qui singularem exhibent contritionem vel piis operibus vacare solent, quia hæc defectum pœnitentiæ suppleant. Non tamen excusaretur confessarius, etiam a gravi culpa, si nullam vel levissimam pro magnis peccatis injungeret pœnitentiam, quia pœnitens ipsi videtur vehementissime contritus, aut indulgentias lucraturus: ita saltem com-

munius theologi, contra *Cajetanum, Navar., Suarez, etc.* 5° Minuenda est pœnitentia si prudenter timeatur ne pœnitens vere conversus, sed adhuc debilis, a vita christiana deterreatur, et in dubio magis sectanda est misericordia quam severitas, quia sacramentum Pœnitentiæ potius est forum indulgentiæ quam *iræ et pœnarum*, ut ait Concil. Trid. cap. 8. Unde in Decreto, part. 2, causa 26, quæst. 7, can. 12, legitur: « Si erramus modicam pœnitentiam imponentes, nonne melius est propter misericordiam rationem reddere quam propter crudelitatem? » Ubi enim paterfamilias largus est, dispensator non debet esse tenax. Si Deus benignus, utquid sacerdos ejus austerus? Vis apparere sanctus? circa vitam tuam esto austerus, circa alienam benignus. »

« Si sacerdos, inquit *S. Antoninus*, tertia part., tit. 17, cap. 20, non possit gaudere de omnimoda purgatione sui pœnitentis, saltem gaudeat quod liberatum a gehenna transmittat ad purgatorium. »

Certum est hominem qui pluribus annis in mortalibus peccatis sæpe repetitis provolutus est, nunquam nimiam præstare posse satisfactionem; expedit ergo ut confessarius « talem ei imponat pœnitentiam qualem ab eo præstari posse judicet: proinde aliquando, si ita expedire viderit, illum interroget an possit, anve dubitet pœnitentiam sibi injunctam peragere; alioquin eam mutabit aut minuet. » Sunt verba *S. Caroli*, *Instruct. pœnit.* (*Act. Eccl. Mediol.*, t. I, p. 433).

Unde si hujusmodi peccator libenter acceptet pœnitentiam singulis hebdomadis implendam, v. g., jejunium, aut recitationem psalmorum Pœnitentialium per duos aut tres annos, confessarius illam imponere potest, admonens eam esse pœna temporali luenda longe inferiori; at sæpe minorem injungere tenetur, propter rationes modo expositas, et tunc « demonstrabit, inquit *S. Carolus*, » *ibid.*, his qui gravius peccaverint (quo magis scelerum » suorum magnitudinem agnoscant), quanta ipsis pœnitentia ex canonum regulis imponenda esset; nec vero » putent peccata sua levia esse, quia parva illis pœniten-

» tia data est; sed hoc factum esse, ne eam quæ pro cul-
 » parum ratione injungenda erat, deserant cum periculo
 » salutis suæ. Proinde pœnitentes hortandi erunt ut præ-
 » ter pœnitentiæ imposita opera, plura etiam alia præ-
 » stare conentur. »

3° *Salutares*, id est medicinales simul et pœnales, juxta concilii Tridentini mandatum. Igitur optimum erit pœnitentias contrarias peccatis imponere, v. g., eleemosynas avaris, jejunia libidinis, humilitatis officia superbis, devotionis studia desidiosis: raro autem vel serius confitentibus, vel in peccata facile recidentibus, consultum erit injungere ut festis solemnibus, vel semel in mense, vel etiam frequentius confiteantur. Item amatoribus mundi, ejusque pompas, choreas aliaque Satanae opera sectantibus, injungendum suadet *S. Carolus*, ut mane surgentes, revocent in memoriam spon- siones in Baptismo factas, quod idem vespere præstare poterunt. Alia hujusmodi remedia pio ac ferventi confessario, meditationibus lectionibusque sanctis assueto, facile occurrent.

4° *Convenientes*. Non solum enim requiritur ut satisfactiones sint in se salutares, debent insuper esse proportionatæ et convenientes, tum personæ, tum peccatis pro quibus imponuntur, juxta prudentiæ regulas. Hinc 1° publica pro delictis occultis imponi non debet pœnitentia; pro delictis autem publicis et scandalosis, solus episcopus aut ab eo delegatus pœnitentiam solemnem vel extraordinariam imponere potest. At quilibet confessarius eam injungere tenetur satisfactionem quam prudenter æstimat necessariam ad reparandum scandalum, v. g., postulationem veniæ, manifestationem pœnitentiæ, retractationem doctrinæ, verborum, scriptorum contra fidem aut mores, etc. 2° Caveat confessarius ne pœnitentias diversi generis operibus implicatas rudibus vel personis obliviosis imponat, aut aliquid singulis diebus per multum tempus faciendum injungat; necesse est ut simpliciter loquatur, præceptum a consilio clare distinguat, et aliquid semel, bis aut ter singulis hebdomadis facien-

dum præscribat, ut si pœnitens una die oblitus fuerit, omissionem altera die reparare possit. 3° Iis qui sæpe in eadem relabuntur peccata, quamdam pœnitentiam imponere juvat pro unoquoque relapsu, v. g., jejunia pro incontinentiis, eleemosynas pro blasphemiiis, etc.

§ III. — De operibus injungendis.‡

Supponimus velut certum opera satisfactoria debere esse pœnalia, quia sic perpetuo exhibentur in Scriptura ac in tota traditione. Et revera, quis risum cohibere posset, audiendo opus sub omni respectu jucundum, v. g., ludum, ciborum delicatorum esum, vini generosi potum, in expiationem peccati impositum fuisse? Opus autem duplicem habere potest difficultatem; unam objectivam, seu ex natura ejus provenientem; et alteram subjectivam, id est ex parte hominis illud exsequentis. Sic oratio pœnalis est in se, sed aliis magis, aliis minus operosa, ratione dispositionum, tum animi, tum corporis.

Omnis actus virtutis est pœnalis, et ideo in satisfactionem imponi potest; quia eo ipso quod mentem ad cœlestia erigat, homini carnali plus minusve adversatur.

Concilium Trid., sess. 6, cap. 14, triplex distinguit genus pœnaliū operum ad quæ cætera revocari possunt, scilicet, jejunia, eleemosynas et orationes.

1° Jejunia, ad quæ revocantur omnes carnis afflictationes, ut 1° ipsum jejunium, et etiam aliquando in pane et aqua; 2° abstinencia a carnibus, vino alioque liquore fermentato, aut illius aqua multa temperati usus; 3° flagellationes et cilicia; 4° sanctæ peregrinationes, præsertim pedibus factæ, quamvis *qui multum peregrinantur raro sanctificentur*, ait auctor libri de Imitatione Christi; 5° vigiliæ, humi vel in lecto duro cubationes; 6° genuflexiones, brachiorum extensiones, aut alii pœnales situs corporis; 7° abstinencia a deliciis, conviviis, ludo, venatione, equitatione, vestibus exquisitis, etc.

2° Per eleemosynas, intelligi debent omnia misericordiæ opera, sive corporalia, sive spiritualia, v. g., eruditio ignarorum, visitatio infirmorum, consolatio afflictorum.

Si confessarius pœnitentias pecuniarias imponat, caveat ne eas suscipiat erogandas, ne in aliquam suspicionem avaritiæ aut fraudis deveniat, etc.

3° Orationis nomine comprehenduntur 1° recitatio Officii divini, Psalmorum, Rosarii, etc.; 2° meditatio et oratio mentalis, lectio librorum spiritualium, sive privata, sive coram familia; 3° examen conscientia, sero et mane, renovatio propositi vitæ emendandæ et actus contritionis; 4° certus numerus actuum fidei, spei, charitatis, humilitatis, contritionis, etc.; 5° visitatio ecclesiarum, adoratio sanctissimi Sacramenti, quædam exercitia religionis; 6° frequens sacramentorum Pœnitentiæ et Eucharistiæ susceptio, auditio Missæ, assistentia concionibus sacris vel catechismis, ingressus in confraternitatem, actus vel exercitia pietatis sive erga Dominum nostrum Jesum Christum, sive erga B. Virginem, sive erga sanctos aut aliquem sanctorum, sive etiam bonum opus, v. g., recitationem Rosarii in favorem alicujus personæ.

Cum, ex dictis, omnis actus virtutis sit opus satisfactorium, inde sequitur opera alias debita esse satisfactoria, quia non desinunt esse actus virtutis, et tunc duplici titulo obstringunt: ea igitur in pœnitentiam injungi possunt, et tunc dignitati sacramenti participant. Hinc confessarius præscribere potest, v. g., fugam alicujus personæ scandalosæ, recessum a cauponibus, abstinentiam a choreis vel comœdiis, jejunium in Quadragesima, auditionem Sacri in die Dominica, etc. Alia tamen, saltem ordinarie, addenda sunt opera indebita.

Item imponi potest patientia in flagellis et tribulationibus hujus vitæ tolerandis, v. g., rusticis, servis, opificibus pia elevatio mentis ad Deum inter labores et defatigationes.

Sæpe etiam juvat imponere hujusmodi pœnitentibus ut per tempus determinatum, mane ante laborem, vespere ante cubitum, die Dominica ante vel post Missam genuflectentes, aliquandiu de morte, judicio Dei et inferno cogitent, peccata præterita detestentur, et innovent consilium potius moriendi quam iterum peccandi.

Quæritur an bona opera pœnitentis, etiam non imposita, per verba confessarii *quidquid boni feceris et mali sustinueris*, ad effectum pœnitentiæ sacramentalis eleventur.

R. Plures negant, quia virtus clavium opera pœnitentis non elevat, nisi in quantum ligat; prædicta autem verba confessarii nullam imponunt obligationem: ergo.

Alii vero multo plures, cum *S. Thoma*, affirmant, et hac sola ratione nituntur, scilicet, quod Ecclesia frustra non jusserit ut dicta verba proferrentur: ergo in ipsius mente bona opera etiam libere a pœnitente suscepta, ad rationem satisfactionis sacramentalis eleventur, saltem si talis sit intentio confessarii et pœnitentis bona opera facientis, quod ipsi valde utile est, et ideo consulere bonum.

ARTICULUS TERTIUS.

DE OBLIGATIONE ACCEPTANDI ET ADIMPLENDI PœNITENTIAM A CONFESSARIO IMPOSITAM.

PROPOSITIO.

Pœnitens tenetur, sub peccato ex genere suo mortali, acceptare et adimplere pœnitentiam rationabilem a confessario sibi impositam.

Prob. 1° Concil. Lateran. IV, can. 21, ubi dicitur de fidei utriusque sexus, ut injunctam sibi pœnitentiam pro viribus studeat adimplere.

2° *Ratione.* Confessarius non solum potest, sed tenetur, sub peccato de genere suo mortali, pœnitentiam sacramentalem imponere: repugnat illum teneri pœnitentiam imponere, si pœnitens non teneatur illam acceptare aut acceptam implere. Præterea pœnitentia est pars ad integritatem sacramenti pertinens: potro non magis licet pœnitenti quam confessario sacramentum reddere mutilum: ergo.

Diximus 1° *sub peccato de genere suo mortali*; quia res gravis est momenti, vel in se, ubi magna imponitur pœnitentia pro magnis peccatis, vel respectu sacramenti, si

levis pœnitentia pro levibus delictis, aut pro gravibus jam remissis imponatur : secus esset si, pœnitentia pro majori parte impleta, pars levis omitteretur. Multi etiam dicunt omissionem pœnitentiæ levis, vel pro levibus aut jam remissis impositæ, esse duntaxat peccatum veniale : ita *S. Ligorius*, lib. 6, n. 517, et celebriores theologi apud ipsum.

Diximus 2º *rationabilem*; quia si pœnitentia videatur evidenter injusta, impossibilis aut nimis onerosa, et confessarius humiliter rogatus, eam minuere vel in aliam faciliorem commutare nolit, tunc pœnitens sine gravi et forte sine ulla culpa recedere potest non absolutus, et alium confessarium adire. Sic *Concina*, *Suarez*, *Layman*, *S. Ligorius*, etc. At qui mortalia confessus est peccata, et levem tantum, sine rationabili causa, vellet pœnitentiam, mortaliter peccaret, sicut confessarius qui in eo casu levem tantum, sine justa causa, injungeret.

Si pœnitentia libere acceptata facta fuerit impossibilis, tunc non obligat; nemo quippe ad impossibile tenetur. Unde qui pœnitentiam oblitus est, eam a confessario requirere debet, si possit; si vero non possit, aut si confessarius illius non recordetur, ad illam non tenetur, quia facta est impossibilis. Nec peccata iterum confiteri tenetur ut novam accipiat pœnitentiam, quia novum tunc esset sacramentum, et prius non ideo fieret integrum. Verumtamen id convenientius foret ad remittendam aut minuendam pœnam temporalem peccatis debitam.

Si oblivio fuerit culpabilis, v. g., propter negligentiam in adimplenda pœnitentia, sufficit etiam hoc peccatum in sequenti confessione declarare; tutius tamen reus petet a confessario ut major sibi imponatur pœnitentia. Ita expresse *Billuart*, de Pœnit.

Si confessarius, dando absolutionem, omiserit imponere pœnitentiam, pœnitens eam petere debet, morali adhuc existente unione.

Circumstantia pœnitentiæ imposita, ut, v. g., recitare Rosarium flexis genibus, potest esse sub gravi vel sub

levi; id pendet a molestia ei annexa, et a voluntate confessarii eam determinantis et præscribentis.

Quæritur 1º an confessarius possit imponere pœnitentiam gravem sub levi pro peccatis mortalibus.

R. Quidam negant, dicentes illum esse ministrum Dei, et naturam materiæ per se sub mortali obligantis mutare non posse : alii vero multo communius affirmant, quia confessarius vere est iudex, et sententiam ferendo conditiones absolutionis pro arbitrio determinat. Verum, ut recte notat *S. Ligorius*, l. 6, n. 518, excepto casu rarissimo ægritudinis aut vehementis contritionis, saltem aliqua satisfactio sub gravi injungenda est. Ergo.

Quæritur 2º quo tempore implenda sit pœnitentia.

R. 1º. Non necesse est ut ante absolutionem impleatur, idque constat 1º ex praxi hodierna totius Ecclesiæ; 2º ex condemnatione propositionis sequentis a Sixto IV, anno 1478, quæ est *Petri Osmensis* : « Non sunt absolvi vendi pœnitentes, nisi peracta prius pœnitentia iis » injuncta; » 3º ratione; satisfactio enim non est pars essentialis, sed tantum integralis sacramenti : ergo confessarius exigere non debet a pœnitente sufficienter disposito ut pœnitentiam ante absolutionem impleat. Si autem prudenter judicet pœnitentem non esse sufficienter dispositum, pœnitentiam simul medicinalem et pœnalem ei injungat, eumque pro aliquo tempore remittat, ut melius disponatur : pœnitentia quam interea implebit, effectum non habebit ex opere operato, sicut et confessio, nisi eo instanti quo, accedente absolutione, perficietur sacramentum. Ita *Dens*.

R. 2º. Si tempus a confessario fuerit determinatum, eo tempore implenda est pœnitentia; et illo effluxo, non liberatur pœnitens, quia non ad finiendam obligationem adjicitur tempus. Si vero tempus non fuerit determinatum, quamprimum moraliter implenda est pœnitentia, et mortale esset peccatum eam diu differre. Ratio quam afferunt auctores est integritas sacramenti, mutili remanentis, donec impleatur satisfactio a confessario injuncta.

Quanta autem requiratur dilatio ut peccatum sit mortale, non conveniunt inter se doctores: communius dicunt dilationem intra octiduum vel etiam usque ad quindenam non reputandam esse gravem, seclusa ratione medicinae, quae prius urgere potest: at probabilius est dilationem ad mensem, sine ratione excusante, peccatum esse mortale. Vide *S. Ligorium*, l. 6, n. 521. Si pars tantum poenitentiae differatur, peccatum erit veniale aut mortale, juxta quantitatem dilatam et gradum negligentiae.

Quaeritur 3° quanam sint conditiones quibuscum poenitentia impleri debeat.

R. 1°. Quamvis ad implenda praecipua in genere intentio ipsis satisfaciendi non sit necessaria, communius tamen docent theologi aliquam requiri intentionem, ut poenitentia a confessario imposita recte impleatur. Poenitentia enim effectum producit ex opere operato; necesse est ergo ut quemdam ad sacramentum habeat ordinem, quem per intentionem praecipue obtinet. Ergo.

R. 2°. Pius requiritur affectus quoad ea opera quae sunt actus religionis, ut auditio Missae, oratio, etc., et probabilius etiam quoad alia opera, v. g., jejunia, eleemosynam, etc. Saltem, juxta omnes, actualis excludi debet affectus ad peccatum mortale, imo et ad veniale quod esset finis totalis operis; nam opus per talem affectum totaliter vitiatum, satisfactorium esse non posset.

R. 3°. Status gratiae non requiritur quoad ea opera quae ut implenda ante absolutionem imponuntur; hoc patet ex praxi Ecclesiae. Quoad vero opera post absolutionem exsequenda, saltem venialiter peccat qui suam poenitentiam adimplet in statu peccati mortalis, siquidem integram sacramenti partem indigne suscipit, et obicem fini ejus voluntarie ponit. Probabilius est tamen et communissime docent theologi eum substantialiter satisfacere, quia solum opus praescribitur, non vero finis ejus. Ita *P. Antoine*, *Collet*, *Billuart*, *Dens* aliique rigidiores. Imo, juxta multos, sicut poenitentiae ante absolutionem jussu confessarii implendae reatum poenae tem-

poralis tollunt, cum peccatum postea per absolutionem remissum fuerit; ita poenae post absolutionem agenda, etiamsi in peccato postea superveniente impletae fuerint, tamen sublato per justificationem obice, suum effectum assequuntur. Ita *P. Antoine*.

Valde utile est ut saltem aliqua poenitentiae pars imponatur brevi post absolutionem facienda.

ARTICULUS QUARTUS.

DE COMMUTATIONE POENITENTIAE A CONFESSARIO INJUNCTAE.

Certum est 1° ipsum poenitentem eam mutare non posse etiam in opus longe melius: nam poenitentia a confessario imposita, auctoritate clavium Ecclesiae ad rationem sacramenti elevatur, et habet vim poenam temporalem ex opere operato remittendi: poenitens autem non potest auctoritate sua vim hujusmodi conferre operi a se determinato quantumvis bono. Ergo.

Certum est 2° confessarium poenitentiam a se impositam, in ipso tribunali sacro, vel etiam, juxta multos, apud *S. Ligorium*, l. 6, n. 529, extra tribunal, mutare posse, eodem sacramento moraliter durante, v. g., antequam poenitens discedat, vel si statim redeat, quia haec mutatio ad idem judicium pertinet: quidam hoc tempus immerito extendunt ad plures dies, vel etiam ad hebdomadam; *S. Ligorius*, l. 6, n. 528. Eodem judicio amplius non durante, idem confessarius poenitentiam mutare non potest, nisi, iterata confessione saltem in genere, absolutio concedatur; alioquin nova poenitentia non esset sacramentalis. Sufficit in eo casu ut poenitens, si confessarius statum ejus saltem confuse recordetur, dicat: *Accuso me de omnibus peccatis quae jam tibi, Pater, confessus sum.*

3° Quivis sacerdos legitime approbatus mutare potest, ob justam causam, poenitentiam ab alio impositam: nam sacramentum Poenitentiae in bonum animarum a Christo fuit institutum: si ergo satisfactiones injunctae factae fuerint irrationales, impossibiles, nimis difficiles, inconvenientes, etc., necesse est ut mutari possint; at priore

sacramento non durante, in altero iudicio tantum mutari possunt: porro quilibet sacerdos legitime approbatus in novo iudicio sententiam ferre potest; ergo. Ita fere omnes theologi, contra *Soto* et *Vasquez*.

In eo autem casu iterandum est sacramentum cum cunctis partibus ejus, scilicet contritione, confessione et absolutione; alioquin, *ut jam diximus*, nova pœnitentia non esset sacramentalis. Attamen, cum peccata clavibus directe subjecta et vi prioris absolutionis remissa fuerint, sufficit præcipua in secunda confessione declarare, ita ut confessarius statum pœnitentis modo generali noscat, nisi forte pœnitentia mutanda medicinalis fuisset; tunc namque distincte aperienda esset causa.

Monet *P. Antoine* aliquid ex priori pœnitentia relinquendum esse, ne prius sacramentum integritate sua careat: subintelligendum est, si nulla pars ante mutationem fuerit impleta.

Diximus *legitime approbatus*, id est, habens jurisdictionem in peccata pro quibus pœnitentia fuerat imposita: unde qui non est approbatus pro reservatis, juxta tutiorem et communiorem sententiam, mutare non posset pœnitentiam pro reservatis impositam.

Non extra dubium nobis videtur quod dicit *Billuart*, de Pœnitent., scilicet pœnitentem, post mutationem pœnitentiæ, ad priorem propria auctoritate redire posse, quia mutatio in ipsius gratiam facta est; posterior enim pœnitentia est sacramentalis: quomodo ergo sine iudicio sacramentali omitti posset?

Quæritur an unus pro altero satisfacere possit.

R. 1°. Si agatur de satisfactione in genere, vel spectatur ut solutio debiti, vel ut medicinalis: in priori casu, unus pro altero satisfacere potest, saltem per modum suffragii, id est, satisfactiones suas Deo pro minuenda pœna temporali fratris sui vivi aut defuncti offerre. Ita omnes catholici contra hæreticos. In posteriori vero casu, unus pro altero non magis satisfacere potest, quam sumere medicinam ad curandum alterius morbum.

R. 2°. Ubi de satisfactione sacramentali agitur, repu-

gnat unum pro altero satisfacere; nam ista satisfactio, quatenus sacramentalis, est actus pœnitentis, ex conciliis Florentino et Tridentino supra citatis: ergo a solo pœnitente impleri potest. Unde Alexander VII, per decretum diei 24 sept. 1665, sequentem damnavit propositionem n. 15: « Pœnitens propria auctoritate substituere alium » sibi potest, qui loco ipsius pœnitentiam adimpleat. » (*Curs. compl.*, t. VI, col. 692.)

Excipiendus est casus in quo confessarius non imposuisset actum personalem et afflictivum: tunc nihil obstat quominus pœnitens satisfactionem sibi injunctam per alium impleret, v. g., eleemosynam pauperibus erogandam alteri committeret, nisi ex intentione confessarii ipse pauperes visitare deberet.

Nota. Si modus satisfaciendi non fuerit a confessario determinatus, arbitrio pœnitentis relinquitur: hinc si recitatio Rosarii, v. g., simpliciter injuncta fuerit, pœnitens satisfaciet illud recitando genuflectens, stans, deambulans, sedens, aut alternatim cum alio: si pia lectio fuerit præscripta, sufficet legere oculis et mente sine vobis articulatis, etc. Ex hypothesi quod modus fuerit determinatus, plus minusve obligat, prout multum vel parum confert ad finem a confessario intentum.

CAPUT SEXTUM.

DE FORMA SACRAMENTI PœNITENTIÆ.

In præcedentibus capitibus de materia hujus sacramenti tractavimus: nunc per ordinem de forma ejus agendum est, et tria examinanda forent, videlicet 1° quæ sit forma hujus sacramenti, 2° quis ejus sensus, et 3° an forma deprecatoria sit valida. Jam probavimus adversus novatores sensum formæ seu absolutionis esse actum iudiciale. Restat igitur ut duo alia examini subjiciamus.